

Giới thiệu

Nói không lưu loát (nói lắp)

Phạm Thùy Giang
Chuyên gia âm ngữ trị liệu

Rối Loạn Lời Nói

Âm nói

Nói lắp

Nguyên Nhân
Không Rõ

Nguyên Nhân
Thể Chất

Khiếm Thính

Kết Cấu Miệng:
Hở Vòm Miệng

Chức Năng Bắp Cơ:
Bại Não

Rối Loạn Lời Nói

Âm nói

Nói lắp

Nguyên Nhân
Không Rõ

Nguyên Nhân
Thể Chất

Khiếm Thính

Kết Cấu Miệng:
Hở Vòm Miệng

Chức Năng Bắp Cơ:
Bại Não

Nói Không Lưu Loát

Nói Lấp	Không Phải Nói Lấp
1. Tắc	1. Lời sửa lại
2. Lặp lại âm	2. Lặp lại từ
3. Lặp lại âm tiết	3. Lặp lại cụm từ
4. Kéo dài âm	4. Lời xen vào/ ngập ngừng

Kathryn Kohnert, 2009

Nói Không Lưu Loát Bình Thường

- Trẻ em lớn, thanh niên, và người lớn đôi lúc nói không lưu loát
  - Do sự đòi hỏi của nhiệm vụ
  - Lời xen vào ~1 - 3%
  - Xảy ra từ nhỏ đến lớn
  - Không có ảnh hưởng đến sự trôi chảy của lời nói
- Trẻ em nhỏ, thường từ 2 đến 4 tuổi
  - Nói không lưu loát đến 10% nhưng là loại “không phải nói lắp”
  - Thường trẻ em không căng thẳng, không ý thức về những lần nói không lưu loát và không có hành vi phụ.

Kathryn Kohnert, 2009

Nói Lặp Phát Triển

- Tỷ lệ mắc phải: ~ 1% dân số nói lặp
- Tỷ lệ phổ biến: 5% dân số đã nói lặp một lúc nào đó. Phần đông trẻ em 3 – 5 tuổi nói lặp sẽ tự động khỏi
- Phái nam bắt đầu nói lặp nhiều hơn. Đồng thời, phái nam tự động khỏi nói lặp nhiều hơn.
- Phái nữ bắt đầu nói lặp ít hơn, nhưng ít tự động khỏi hơn.
- Khởi đầu và sự phát triển của việc nói lặp
  - Thường bắt đầu từ 2 – 5 tuổi
  - ~65% trường hợp bắt đầu từ từ
  - Trường hợp nói không lưu loát giống như cột “Nói Lặp”

Kathryn Kohnert, 2009

Nói Lấp

- Đặc điểm chính – Hành vi nói
  - Loại nói lấp
  - Khoảng thời gian nói lấp
  - Tần số xảy ra
  - Dấu hiệu thấy/nghe về sự căng hoặc vùng vẫy như lên giọng, căng môi, má, hoặc nín thở
- Đặc điểm phụ:
  - Hành vi phụ
  - Ảnh hưởng đến cảm xúc và tư duy
  - Ảnh hưởng đến hành động

Kathryn Kohnert, 2009

Hành Vi Phụ

- Xảy ra với việc nói lắp nhưng không phải luôn luôn
- Nháy mắt, liếc mắt
- Loe lỗ mũi, nhăn mũi, khịt khịt mũi
- Mím môi
- Gật đầu
- Di chuyển tay chân

Kathryn Kohnert, 2009

Ảnh Hưởng Của Sự Nói Lấp

- Cảm Xúc và Tư Duy
  - Sợ sệt
  - Căng thẳng
  - Xấu hổ
  - Cảm thấy không nơi nương tựa
- Hành động
  - Tránh bối cảnh, tránh dùng những từ và âm gây ra nói lấp
  - Càng tránh, càng củng cố cảm xúc sợ sệt

Kathryn Kohnert, 2009

Lý Thuyết Nói Lắp Trước Đây

- Lý thuyết thể chất
  - Nguyên nhân vật lý
  - Lý thuyết về bên não hoặc thuận tay trái, phải (Orton & Travis, 1930s)
  - Giả thuyết việc nói lắp do trục trặc phối hợp bắp cơ miệng
- Lý thuyết hành vi
  - Trẻ em học nói lắp qua cha mẹ
  - Nhà nghiên cứu chứng tỏ lý thuyết này không đúng
- Lý thuyết tâm lý
  - Nói lắp là triệu chứng thần kinh, dấu hiệu mâu thuẫn trong người

Kathryn Kohnert, 2009

Lý Thuyết Hiện Thời: Đa Yếu Tố

- Những yếu tố tác động:
  - Di truyền
  - Môi trường
  - Kỹ năng ngôn ngữ
  - Kỹ năng vận động
  - Tính tình

Kathryn Kohnert, 2009

Yếu Tố Dẫn Đến Và Làm Tăng Sự Phát Triển Nói Lấp

Yếu tố dẫn đến

- Tiền sử gia đình
- Khuynh hướng gen
- Giới tính
- Khả năng hiểu
- Phối hợp bắp cơ

Yếu tố làm tăng

- Tuổi
- Thấy người lớn căng thẳng
- Trường hợp căng thẳng
- Biến cố căng thẳng
- Ý thức/ Tính tình

Guitar, 1998; Kathryn Kohnert, 2009